

พระปรางค์
ใน
อยุธยา



พระปรารักษ์ในอยุธยา ซึ่งเข้าใจว่าสร้างในสมัย
อยุธยา^๕นี้มีอยู่หลายองค์ด้วยกัน เช่นพระปรารักษ์วัดมหา
ธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพุทไธสวรรย์และวัดพระรามเป็น
ต้น แต่ละองค์มีลักษณะที่แตกต่างไปจากพระปรารักษ์สมัย
ลพบุรี ที่สร้างขึ้นที่ลพบุรี สุโขทัย หรือพิมาย คือมี
ลักษณะที่สูงชะลูดกว่าพระปรารักษ์สมัยลพบุรี จะได้กล่าวถึง
พระปรารักษ์แต่ละวัดตามลำดับไป

พระปรารักษ์วัดมหาธาตุ

พระปรารักษ์วัดมหาธาตุ^๕ ตั้งอยู่ตำบลवासูกรี อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ตรง
หน้าพระราชวังด้านตะวันออก เชิงสะพานป่าถ่านปากถนน
ข้างใต้ ตรงข้ามกับวัดราชบูรณะ ด้านเหนือจดถนนตลาด
เจ้าพรหม ซึ่งเป็นถนน^๕ขึ้นกับวัดราชบูรณะ ส่วนด้าน
ตะวันออกจดถนนมหาธาตุ และด้านตะวันตกจดเขตบึง
พระราม

ลักษณะของพระปรารักษ์วัดมหาธาตุ^๕ เป็นพระ-

ปรารักษ์ที่สูงเพรียวกว่าปรารักษ์ขอมเช่นเดียวกับพระปรารักษ์วัดราชบูรณะ พระปรารักษ์องค์ใหญ่ก่อขึ้นไปบนฐานสี่เหลี่ยมตรงกลางเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และมีปรารักษ์ทิศอีก ๔ องค์ มีบันไดขึ้นไปถึงซุ้มองค์พระมหาธาตุ ตามบริเวณองค์พระมหาธาตุนี้ มีพระเจดีย์ใหญ่น้อยเรียงรายอยู่โดยรอบ ซึ่งคงจะสร้างเพิ่มเติมขึ้นคราวละองค์สององค์ตามแต่จะมีผู้ศรัทธา พระเจดีย์เหล่านี้บางองค์ก็ก่อทึบ แต่บางองค์สร้างให้มีภายในโปร่งเป็นคูหา และมีอยู่องค์หนึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือขององค์พระมหาธาตุสร้างไว้ภายในโปร่งเป็นคูหา มีช่องเข้าทางทิศตะวันตกขององค์พระเจดีย์ ที่ผนังด้านข้างทิศเหนือและใต้เขียนภาพสีเป็นรูปพระอดีตพุทธเจ้า ประทับเหนือบัลลังก์ภายใต้โพธิพฤกษ์ปกคลุมอยู่เหนือเรือนแก้ว เข้าใจว่าแต่เดิมคงจะมีพระพุทธรูปหล่อประดิษฐานอยู่หน้าภาพเขียนสีเรือนแก้วนั้น แต่ถ้ามีอยู่จริงก็คงจะได้มีผู้อัญเชิญไปเป็นสมบัติส่วนตัวเสียมานานมาแล้วก็ได้

พระปรารักษ์วัดมหาธาตุนี้ ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขากล่าวไว้ เมื่อ พ.ศ. ๑๙๒๗ หลังจากเสร็จศึกทางเหนือและสมเด็จพระราเมศวรเสด็จกลับ

เข้าสู่พระมหานครแล้ว วันหนึ่งเสด็จออกทรงศีลยังพระที่นั่งมิ่งกลาภิเชกเมื่อเพลาสิบทุ่ม ทอดพระเนตรไปทางทิศตะวันออกเห็นพระบรมสารีริกธาตุเสด็จปาฏิหาริย์ จึงทรงเรียกปลัดวังให้เอาพระราชยานทรงเสด็จออกไป แล้วโปรดให้เอากรุยบั๊กขึ้นไว้ตรงที่ ๆ พระบรมธาตุเสด็จปาฏิหาริย์ สถาปนาพระมหาธาตุขึ้นที่นั่นสูง ๑๙ วา ยอดสูง ๓ วา ให้ชื่อวัดพระมหาธาตุ เรื่องสร้างวัดพระมหาธาตุนี้ ปราภฏในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐว่า สร้างในแผ่นดินสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๑๙๑๗ ไม่ใช่แผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดี และในพงศาวดารฉบับนั้นว่า พระมหาธาตุสูง ๑ เส้น ๓ วา หรือ ๒๓ วา

ต่อมาในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ. ๒๑๖๒—๒๑๗๔) พระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ได้พังทลายลงมาถึงชั้นครุฑ คือชั้นที่มีรูปครุฑปูนปั้นประดับอยู่ แต่จะด้วยเหตุผลประการใดไม่ทราบ จึงยังมีได้ซ่อมแซมให้คืนดีดังเดิมในรัชกาลนั้น ต่อมาในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เมื่อ พ.ศ. ๒๑๗๖ จึงโปรดให้ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่โดยก่อให้สูงกว่าเดิมอีก และใช้อิฐก่อแซกเข้าไปด้วย (เดิมก่อด้วยศิลาแลง) รวมเป็นสูง ๒๕ วา แต่เมื่อก่อสร้าง

เสร็จแล้วเห็นรูปพระมหาธาตุสูงชุลูคเพรียวไป จึงโปรดให้
 เอาไม้มะค่ามาแซกตามอิฐแล้วถือปูนพอกเข้าไปใหม่ ตลอด
 สมัยกรุงศรีอยุธยา วัดมหาธาตุเป็นที่สถิตของสมเด็จพระ
 สังฆราช เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายคามวาสี ซึ่งคงจะมีสิ่งก่อสร้าง
 เพิ่มเติมตลอดมาตั้งแต่ปรากฏซากโบราณสถานแสดงฝีมือช่าง
 ทางสถาปัตยกรรมหลายแบบหลายสมัย น่าดูน่าชมไม่น้อย
 เมื่อใกล้จะเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งหลัง มีผู้บันทึกลงนิมิตไว้
 หลายอย่าง แต่ที่ปรากฏในวัดมหาธาตุ ว่ามีกาสองตัวติดกัน
 ตัวหนึ่งบินโผล่ลงตรงยอดเหมฉัตรเจดีย์ที่วัดมหาธาตุ ออก
 สวมลงตรงยอดพระเจดีย์เหมือนตังคนจับเสียบไว้ และ
 คราวนั้นวัดมหาธาตุก็ถูกไฟไหม้เสียหายเป็นอันมาก ตั้งแต่
 เสียกรุงแล้ววัดมหาธาตุก็เป็นวัดร้างตลอดมา แม้จะเสีย
 กรุงศรีอยุธยาและวัดมหาธาตุได้กลายเป็นวัดร้างไปแล้ว แต่
 พระปรารักษ์องค์พระมหาธาตุใหญ่ก็ยังทรงรูปบริบูรณ์ดี
 ตลอดมา แต่น่าเสียดายในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ ที่ยอดได้พัง
 ทลายลงมาในปัจจุบันจึงเหลือเพียงชั้นมุกเท่านั้นเอง

ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นต้นมา
 กรมศิลปากรได้ขุดค้นซากปรารักษ์ที่วัดมหาธาตุนี้ ได้พบ
 ของโบราณบรรจุไว้ในกรุหลายอย่าง คือปลาทำด้วยศิลา

อ่อนมีฝาเปิดปิดได้ ข้างในมีถลับทองคำฟ้าทำเป็นรูปสิงห์
โต โคมทองคำसानโปรงๆ ประดับทับทิมเม็ดเล็ก ๆ แหวน
ทองคำ ลูกพิกุลทองคำทำฝาปิดเปิดได้ แก้วผลึกจำหลัก
เป็นรูปเสื่อ ถลับอำพันมีสายสร้อยทอง กระปุกลายคราม
เล็ก ๆ ที่เรียกกันว่าโถปรัก และของอื่น ๆ อีกหลายอย่าง
กับยังชุกพบพระพุทธรูปทองคำ พระพิมพ์ และพระเศียร
พระพุทธรูปสมัยอยุธยาอีกด้วย เข้าใจว่าของโบราณซึ่งเป็น
ของมีค่าที่บรรจุไว้ในกรุ่นนี้คงจะมีผู้อุทิศถวายไว้บูชา
พระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุอยู่ในพระปรารค์วัดมหาธาตุนี้
เอง ปัจจุบันของมีค่าเหล่านี้อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานเจ้าสามพระ-
ยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ไปชมพระปรารค์วัดมหาธาตุ จังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา ก็ย่อมจะไปชมได้ ถ้าหากไปชมโบราณวัตถุใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะวัดมหาธาตุก็อยู่ภายใน
เกาะเมืองนั่นเอง

พระปรารค์วัดราชบูรณะ

พระปรารค์วัดราชบูรณะ^{๕๕} อยู่ที่ตำบลท่าวาสุกรี
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือ

อยู่ที่เชิงสะพานป่าถ่าน ฟากข้างใต้ ตรงข้ามกับวัดมหาธาตุ บริเวณวัดราชบูรณะนี้ด้านตะวันออกจดถนนมหาธาตุ ด้านใต้จดถนนตลาดเจ้าพรหม ด้านตะวันตกจดถนนกลาโหม และด้านเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับวัดพลับพลายไชย

ลักษณะของพระปรางค์นั้น องค์พระปรางค์ก่อด้วยศิลาแลง รูปทรงภายนอกสูงเพรียวกว่าปรางค์ของขอม และปรางค์สมัยสุโขทัย นับว่ารูปทรงแบบนี้คือเป็นไทยคิดสร้างขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นฝีมือของไทยทั้งสิ้น แบบอย่างจึงเป็นของไทยเองโดยเฉพาะ ซึ่งผิดกับสมัยสุโขทัยนั้น ซ่อมแซมปรางค์ของขอมเดิม สำหรับองค์พระปรางค์วัดราชบูรณะนี้ประดิษฐานอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจตุรัส กว้างยาวด้านละ ๔๘.๐๐ เมตร ก่อเป็นฐานเขียงซ้อนขึ้นไปบนฐานพื้น และบนฐานเขียงนี้มีเจดีย์ทิศก่อด้วยอิฐตั้งอยู่บนฐานนั้น ๔ องค์ พระปรางค์องค์ใหญ่ประดิษฐานอยู่กลาง ส่วนบริเวณรอบๆ พระปรางค์องค์ใหญ่หรือบริเวณวัดราชบูรณะนี้ เป็นเนื้อที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า มีกำแพงอิฐล้อมรอบ ยาว ๒๐๘.๕๐ เมตร กว้าง ๑๕๒.๐๐ เมตร มีประตูซุ้มด้านตะวันตก และวันออกด้านละ ๑ ประตู

สำหรับการสร้างวัดราชบูรณะและปรางค์นี้ ตาม

พระราชพงศาวดารว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) พระมหากษัตริย์ซึ่งครองกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. ๑๙๖๗—๑๙๙๑ โปรดให้สร้างขึ้นในที่ถวาย พระเพลิงพระศพของเจ้าอ้ายพระยาและเจ้ายี่พระยา ผู้เป็น พระเชษฐา เมื่อ พ.ศ. ๑๙๖๗ พระองค์โปรดให้ก่อเจดีย์ ขึ้น ๒ องค์ สวมทับตรงที่ซึ่งเจ้าอ้ายพระยากับเจ้ายี่พระยา ทรงชนช้ำกันถึงพิราลัย (ซากเจดีย์ยังปรากฏอยู่ตรงวง เวียนหน้าวัดราชบูรณะจนกระทั่งปัจจุบันนี้ แต่เหลือเพียง องค์เดียวเท่านั้น) และให้สถาปนาพระมหาธาตุคือพระ- ปรารงค์องค์ใหญ่และพระวิหารเป็นพระอาราม แล้วพระ- วิหารเป็นพระอาราม แล้วพระราชทานนามว่า วัดราช- บูรณะ เมื่อคราวเสียกรุง วัดราชบูรณะนี้และวัดมหาธาตุ ใต้ถูกไฟไหม้เสียหายมาก แต่ถึงกระนั้นก็ดี ในเวลานี้ พระปรารงค์องค์ใหญ่ก็ยังบริบูรณ์ดีทั้งองค์ รวมทั้งวิหารก็ ยังมีเส้าและผนังเหลืออยู่ เจดีย์รายรอบพระปรารงค์ก็มีแบบ แปลก ๆ ยังเหลือพอคukup เป็นแบบอย่างได้อีกหลายองค์ทีเดียว

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ นายเฟื้อ หริพิทักษ์ อาจารย์ จิตรกรรมในมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ค้นพบภาพเขียนสี เป็นภาพพระอดีตพุทธเจ้านั่งขัดสมาธิเรียงแถวบนผนังภายใน

ในของพระเจดีย์รายองค์หนึ่ง ซึ่งอยู่ทางค้ำเหนือของ
พระวิหาร จึงได้คัดลอกมาไว้ สันนิษฐานว่าเดิมคงจะ
เขียนขึ้นในราว พ.ศ. ๑๙๗๐ แล้วต่อมาพระเจดีย์องค์ที่
กล่าวนี้พังทลายลง จึงไม่มีทางที่จะได้ชมภาพเขียนสีของ
เดิมอีก นอกจากที่นายเพอ ตรีพิทักษ์ลอกคัดไว้เท่านั้น

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้พบ
กรุ ๔ เหลี่ยมภายในพระปรารักษ์องค์ใหญ่ บรรจุเครื่องทอง
ซึ่งเป็นเครื่องประดับเครื่องราชูปโภค และพลอยมณีนิล
เป็นอันมาก ที่ผนังกรุภายในองค์พระปรารักษ์นั้นมีภาพเขียน
สีฝุ่น ตอนบนเป็นพระอดีตพุทธเจ้านั่งสมาธิ ๒๔ องค์
เรียงรอบ ๔ ทิศ ตอนกลางเขียนเป็นเรื่องพุทธประวัติ
และตอนล่างเขียนเป็นพระพุทธรูปสาวกผู้ใหญ่ ๘๐ องค์ ยืน
ประนมมือเรียงแถวรอบ ๔ ทิศเหมือนกัน ได้ลงมาและใน
ซุ้มคูหาเขียนเป็นเรื่องชาดก เพดานกรุเขียนเป็นรูปวงกลม
ใหญ่ ล้อมรอบด้วยวงกลมเล็ก ๆ ปิดทอง เขียนเป็นพระ-
พุทธรูปนั่งองค์เล็ก ๆ ด้วยเส้นสีแดงอยู่ภายใน วงกลมเล็ก
นั้น สีที่ใช้เขียนจิตรกรรมภายในกรุนั้นมีสีแดง เส้น สีขาว
สีดำ และใช้ทองปิดช่วยให้ภาพชัดขึ้นด้วย

หลังจากที่ได้พบเครื่องทองและจิตรกรรมฝาผนังใน

กรุภายในองค์พระปรารักษ์นั้นแล้ว กรมศิลปากรก็ได้รับ
 อนุมัติจากรัฐบาลให้เจาะอุโมงค์ทำชั้นบันได เพื่อลงไปชม
 จิตรกรรมฝาผนังภายในกรุ ขณะที่เจ้าหน้าที่ของกรม
 ศิลปากรกำลังดำเนินงานเจาะช่องสร้างอุโมงค์นั้น ก็ได้พบ
 คุหาตอนบนเป็นที่บรรจุพระพุทธรูปและพระพิมพ์เป็นอัน
 มาก และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ก็ได้
 พบภาพเขียนสีปูนเปียก (FRESCO) เขียนไว้ที่ฝาผนังนั้น
 เมื่อได้ขุดเอาพระพุทธรูปและพระพิมพ์ออกแล้วจึงให้ช่าง
 สลักขุดเอาก้อนศิลาแลงที่ก่ออยู่ภายนอก ก็พบภาพเขียน
 สีปูนเปียกทั้ง ๔ ด้าน ด้านเหนือและด้านตะวันตกเขียน
 เป็นภาพเทวดาแบบเทพชุมนุม คล้ายกับภาพที่สลักไว้บน
 แผ่นหินชนวนที่วัดศรีชุม จังหวัดสุโขทัย แต่ฝีมือสุภาพ
 สลักแผ่นหินชนวนไม่ได้ สันนิษฐานว่าจะเป็นช่างจีนทำ
 ไว้ตามรูปที่ช่างจีนทำไว้ตามรูปที่ช่างไทยออกแบบให้ แต่
 จินตนาการและฝีมือยังไม่เป็นไทย ทางผนังด้านใต้และด้าน
 ตะวันออก เขียนเป็นภาพจีน ทางตะวันออกตอนหนึ่งคง
 จะเป็นภาพ ฮก ลก ซิ่ว ส่วนทางด้านใต้มีตัวหนังสือจีน
 เขียนไว้ด้วยเวลานี้ยังหาผู้อ่านออกไม่ได้

สำหรับพระปรารักษ์วัดราชบูรณะนี้ นอกจากจะมี

ความงามเป็นพระปรารักษ์แบบไทยที่คิดสร้างขึ้นแล้ว ยังมีภาพเขียนสีทั้งแบบสีฝุ่นและสีปูนเปียกที่พบภายในองค์พระปรารักษ์อีกด้วย จึงเป็นโบราณวัตถุที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาตำนานใต้ศิโย จึงนำที่ผู้ไปชมโบราณวัตถุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรจะแวะไปชมอย่างยิ่ง วัดราชบูรณะนี้ก็อยู่ตรงข้ามกับวัดมหาธาตุจุดถนนมหาธาตุและก็อยู่ภายในเกาะเมืองนั่นเอง

พระปรารักษ์วัดพุทไธสวรรย์

พระปรารักษ์วัดพุทไธสวรรย์นี้อยู่ริมแม่น้ำตรงข้ามกับเกาะเมืองด้านใต้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะของพระปรารักษ์วัดพุทไธสวรรย์ก็มีลักษณะแบบเดียวกับพระปรารักษ์แบบอยุธยาทั่วไป คือทรงชะลुकกว่าปรารักษ์ขอม สำหรับพระปรารักษ์วัดพุทไธสวรรย์นี้มีฐานต่ำมากซึ่งมองเห็นได้ชัด มีคกรอบพระปรารักษ์ ซึ่งมีพระพุทธรูปศิลาตั้งเรียงรายเต็มไปหมด พระพุทธรูปเหล่านี้ได้พอกปูนและลงรักปิดทองยังเหลือบริบูรณ์ดีเกือบทุกองค์ที่मुखเต็จพระปรารักษ์มีรูปพระเจ้าอู่ทองตั้งอยู่ รูปพระเจ้า

อุทุมพรเดิมทำเป็นเทวรูป ในบริเวณวัดก็ยังมีพระอุโบสถ
พระวิหาร และวิหารพระนอน และตำหนักสมเด็จพระ-
พุทธโฆษาจารย์ซึ่งสร้างแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาอีกด้วย ที่
ผนังตำหนักสมเด็จพระฯ มีภาพเขียนเรื่องทศชาติชาดก กับ
เรื่องสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ไปนมัสการพระพุทธบาทที่
ลังกาทวีป เป็นภาพที่ฝีมืองามมาก แต่ปัจจุบันนี้ได้ลบ
เลื่อนไปเกือบหมดเสียแล้ว

ประวัติการสร้างวัดพุทไธสวรรย์ และพระปรางค์ที่
วัดนี้ก็มีว่า พระเจ้าอุทุมพรโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึก
ณ บริเวณที่พระองค์อพยพจากเมืองอุทุมพรมาตั้งอยู่ก่อนที่
สร้างกรุงศรีอยุธยา ที่ตรงบริเวณที่สร้างวัดพุทไธสวรรย์นี้
เรียกว่า “เวียงเหล็ก” ครั้นเมื่อสร้างกรุงศรีอยุธยาแล้ว
จึงโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๘๖

ในสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้โปรด
ให้เชิญเทวรูปซึ่งอยู่ที่มุกเด็จพระปรางค์นั้นลงมารุงเทพฯ
แล้วโปรดให้หล่อแปลงใหม่เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องหุ้ม
เงินทองค้ำ และโปรดให้ประดิษฐานไว้ ณ หอพระเทพ-
บิตร ส่วนรูปที่เรียกกันว่า “พระเจ้าอุทุมพร” ในปัจจุบันนี้
เป็นของหล่อขึ้นใหม่แทนของเดิม ทำเป็นพระพุทธรูปทรง

เครื่องยืนอยู่ตรงมุขข้างปรางค์ ไม่ได้ตั้งอยู่ที่มุขเด็จเดิม
ในรัชกาลที่ ๕ ได้มีการปฏิสังขรณ์ยอดปรางค์ เมื่อ พ.ศ.
๒๔๔๑ โดยชาวอยุธยาเรียกกันช่อม

พระปรางค์วัดนี้ผู้สนใจควรไปชมอย่างยิ่งเมื่อไป
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระปรางค์วัดพระราม

พระปรางค์วัดพระรามนี้ อยู่ตำบลวาสุกรี อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ห่าง
พระราชวังด้านตะวันออก หน้าวัดพระรามติดกับบึงพระ-
ราม

ลักษณะของพระปรางค์วัดพระรามนี้ เป็นพระ-
ปรางค์แบบไทยอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นทรงสูงชะลูดกว่า
ปรางค์ของขอม และองค์พระปรางค์นี้ยังมีลักษณะพิเศษ
อีกคือ มีปรางค์บริวารองค์เล็ก ๔ องค์ อยู่ ๔ มุมของ
พระปรางค์องค์ใหญ่ จึงเป็นพระปรางค์แบบ ๕ ยอด
รอบ ๆ บริเวณวัดพระรามก็ยังมีพระเจดีย์อีกหลายองค์ กับ
มีคตรอบปรางค์ ซึ่งมีพระพุทธรูปตั้งรายรอบ และมี
โบสถ์วิหาร กำแพงวัดอีกด้วย

ประวัติการสร้างวัดพระราม และพระปรางค์

ปรากฏตามหนังสือพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ
ว่า สมเด็จพระรามาเมศวรทรงสร้างตรงที่ถวายเป็นพระเพลิง
พระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง ซึ่งเป็นพระราชบิดาเมื่อ
พ.ศ. ๑๙๑๒ แต่ในระยะนั้นสมเด็จพระรามาเมศวรครองราช-
สมบัติอยู่เพียงปีเดียว เข้าใจว่าคงจะสร้างไม่สำเร็จ สมเด็จ-
พระบรมราชาธิราชที่ ๑ คงจะทรงช่วยเหลือหรือทรงยิน
ยอมให้สร้างต่อมาจนสำเร็จก็ได้ หรือมิฉะนั้นก็คงจะสร้าง
ขึ้นในเมื่อสมเด็จพระรามาเมศวรเสวยราชย์ครั้งที่ ๒ หลังจาก
สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ สวรรคตแล้วก็ได้ วัดนี้ต่อ
มาชำรุดทรุดโทรมลง เข้าใจว่าในรัชกาลต่อมาก็คงจะซ่อม
แซมและสร้างเพิ่มเติมกันอีกหลายครั้ง เพราะเป็นวัดอยู่
ใกล้พระราชวังคงจะไม่ปล่อยให้หักพัง แต่การซ่อมคงจะ
ไม่ได้ทำใหญ่โตนัก มาซ่อมใหญ่ทั่วทั้งพระอารามในแผ่นดิน
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ผู้เขียนพระราชพงศาวดาร
เลยจดลงเป็นว่าสร้างในแผ่นดินนั้นเสียทีเดียว และใน
แผ่นดินต่อจากสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถลงมา ก็คงจะซ่อม
กันบ้าง แต่ไม่ใหญ่โตนัก มาซ่อมใหญ่อีกครั้งหนึ่งใน
แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๘๔

ในปัจจุบันนี้ พระปรารค์วัดพระรามได้ถูกซ่อมแซม แต่ยังไม่เสร็จเรียบร้อยก็หยุดการซ่อมแซม คือในสมัย พณฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้สั่งให้บูรณะปฏิสังขรณ์ซากโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระปรารค์วัดพระรามก็ได้รับการซ่อมแซมด้วย รวมทั้งบริเวณวัดและบึงพระรามด้านหน้าของวัดพระรามด้วย โดยตัดถนนเลียบบึงพระราม ถากถางบริเวณรอบบึงให้สวยงาม และขุดลอกบึงให้ลึกลงไปอีก ทำให้บริเวณวัดนี้ และบริเวณรอบบึงพระรามกลายเป็นสวนอันสวยงามน่ารื่นรมย์ เหมาะแก่การไปพักผ่อน หย่อนใจแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตั้งนั้นผู้ที่ไปชมโบราณวัตถุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ควรแวะชมพระปรารค์วัดพระรามนี้ และพักผ่อนหย่อนใจรอบๆ บึงพระรามหน้าวัดพระราม เพราะวัดพระรามก็อยู่ใกล้ๆ กับวังโบราณ ติดกับวังโบราณด้านทิศตะวันออก ซึ่งจะสังเกตเห็นพระปรารค์องค์ใหญ่ได้อย่างชัดเจนทีเดียว

นอกจากพระปรารค์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แล้ว ใน

อยุธยายังมีพระปรารักษ์อื่น ๆ อีก เช่นที่วัดเชิงท่า และวัด
อื่น ๆ อีกหลายวัดด้วยกัน

เขชนเมือ พ.ศ. ๒๕๐๘

ไม่เคยพิมพ์มาก่อน